

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdetésnél olcsóbb. Nyilvántartás 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden Kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Zombor, 1880. ápril 17.

II

Meg nem tagadható igazság, hogycsak a művelt és a művelődésre képes nemzeteknek van létjoguk. Mi nem egyszer mutattuk meg már, hogy mit más nemzetek teremthetnek és teremtettek, képesek vagyunk szintén előhozni, csakhogy nekünk e tekintetben néha egy kis ösztöklésre van szükségünk.

Ha országosan vagyunk így, be kell látnunk, hogy az ország egyes részeiben még amugyabban vagyunk. Hiszszük, ha a mi illeti általános részét az ügynek, melyről eddig szóltunk, világosan lett kimutatva hátramaradásunk, úgy be van bizonyítva egy ipar és kereskedelmi iskola alapításának szükségessége megyénkben.

A mult, mely nem a miénk többé, megtette a magáét, azt és ott, mit s hol a mostoha viszonyok megengedtek; tegye meg a magáét a jelen is s így lesz alapja vetve a jövőnek, mit megteremteni kötelességünk, ha nem akarjuk az utódok azon jogos és igazságos bírálatát, szemrehányását magunkra vonni: elmulasztotta a kedvező időt megragadni e nemzedék, hogy biztosítva adja át a nemzet ezredéves lételét utódai számára; elmulasztotta a kínálkozó alkalmat megragadni, midőn a mind nehezebbé alakulandó megélhetési viszonyok között a könnyebb megélhetés talaját kellően meg nem művelte s így a szükséges eszközöket meg nem teremtette. Mert tagadni nem lehet, hogy fiatalabb iparos és kereskedelmi-nemzedékünkben meg vagyunk azon nemes ambitio: iparunkat nemzetivé és világvá tenni, mint megjegyzi egy jeles nemzetgazdászunk; de itt épen sajnálkozva kell tekintenünk e lelkes és törekvő fiatalokat, melynek nincs megadva a mód, hogy magát kellőleg ki is képezze e nagy hivatására.

Ezen mód megadását hangsúlyozni akarta felszólalásunk egy ipar és kereskedelmi iskola létesítésének javaslatba hozatalával

De térjünk át a részletekre. Mi szükséges ezen mód megadására? A felelet minden esetre: ipar és kereskedelmi iskola felállítása. S ehez mi szükséges? Mindenesetre akarat s anyagi áldozat, mely még időnkben is meghozhatja áldásos kamatait. Azért álljanak elő az érdeklettek s minden közügy iránt nemesen érdeklődők; beszéljenek e dologról; gondolkozzanak a kivétel módjairól s gondoskodjanak az eszközök-szok beszerzéséről. Ha volna itt ipar és kereskedelmi kamaránk, ahhoz fordulnánk, de így a megye s a város lelkes férfiainhoz fordulunk: álljanak össze ez eszme kivételére s ha ki lesz mondva, megtestesítésére irányított határozatuk, bizonyára a leendő tanulók szülei örömet megadják hozzájárulásukat ahhoz, mi közvetlenül saját gyermekeik könnyebb boldogulását célozza.

Még az idén lehetne megnyitni ez iskola első osztályát. Ahoz nem kívántatik sok. Az ifjakért fizetendő tandíj a felszerelés első költségeit mindenesetre kifizetné. Mint gondoljuk a budapestinél az évi tandíj 120 frt, a bajainál volt 60 frt, itt lehetne 40 frtot tenni. A jövő évben a II. és azután a 3. évre a III. osztály is megnyitható lenne. A tanfolyam három éves lenne s az azt végző ifjak bizonyára azon kedvezményben is részesíthetnének, hogy katonai kötelezettségüknek egy év alatt feleljenek meg, mint egyéves önkéntesek Természetes valami, hogy itt egy alkalmas épület szükségessége áll elő. Ez épületben 8 teremnek kell lenni: 3 előadási terem, 4 muzeum és hivatal helyiség. A négy muzeum közül az egyikben az ásványországból a gyakrabban előforduló ásványok és kőzetek a) melyek természeti vagy feldogozott

állapotban a kereskedelem tárgyai; a növényországból b) a gazdasági és orvosi növények, mint a melyek szintén tárgyai az ipar s kereskedésnek s végül c) az állatvilág hasznos példányai lennének elhelyezve; a másodikban d) a vegytan előadásához szükséges dolgok lennének elhelyezve; a harmadikban e) a természettani tanszerek. A negyedikben gyűjtemény lenne ipar s keresk. cikkek. Ez utóbbi mibe sem kerülne, mert mint másutt, pl. a temesvárinál is, a kereskedők s iparosok ingyen megfelelő cikkekkel járulnának ily muzeum felállításához.

Tegyük most egy kis számadást; az a) alattinak beszerzésére 50 frt; b)-nek 40 frt; c)-nek 200 frt; d)-nek 80 frt; e)-nek 500 frt szükségesítetik, tesz ez összesen 870 frtot. A helyiségért számíthatni 800 frtot Két rendes tanár fizetése 2000 frt; három óraadó tanárnak 100—100 frt tiszteletdíj tenne 300 frtot; ez összesen 3970 frtot tenne az első évben. Hogyan lenne ez fedezendő? Folytassuk a számadást. Tegyük, volna az első évben ez iskolának 80 növendéke, ennek tandíja lenne 3200, ha dijjul 40 frtot állapítanánk meg. A beiratkozásért a belépő egyszer mindenkorra 6 frtot fizetne s a szertárra ugyanannyit, ez kitenne 40 növendék után 480 frtot az első évben. Egy tekintet s látni fogjuk, hogy az intézet önmagát fizetné ki ily körülmények között s mert már a második évben a szertárra nem kellene az első év kiadásait felvenni, csakhamar meglenne az egyensúly.

De vegyük a dolgot még másként is megvilágítva. Szükséges volna az ipar és kereskedelmi iskolának fentartására, minden költséget egybeszámítva, mondjuk 5000 frt évenként vagy is 5% mellett 100000 frt. Honnan teremtsük meg ezt s hogyan? Ha tandíj nem óhajtanak behozni, mindenesetre adó után 3 évre kivétel lehetne az alapot megteremteni; tandíjjal pedig számítva arra, hogy az intézet népes lesz, maga az intézet is megteremti magának az alapot, úgy hogy 30 év múlva a tandíjat eltörölheti.

Végül még annyit óhajtunk megjegyezni, hogy ez iskola növendékei részint alreált, részint al'gymnaziumot végzett tanulókból lennének, kik a három évi tanfolyam bevégezése után érettségi vizsgálatra bocsájtatnának s annak sikeres befejeztével alkalmazhatók lennének a kereskedelmi s ipar osztály minden elméleti teendőinél.

Netáni felszólalás esetére, miután a lap keretében hosszasan esz mértől nem értekezhetni, fentartjuk magunknak alkalomról alkalomra bővebben kifejteni nézetünket.

Radics György.

A gabonarozsda (Puccinia graminis De Bory).

Gabonánövényeink ezen hírhedt ellenségéről bizonyosan sokat hallottak és olvastak t. olvasóink, mindannak dacára nem vélünk fölösleges dolgot teljesíteni, ha életmódjának és fejlődésének ismertetésére, s ebből folyólag az elterjedése ellen szükséges óvintézkedésekre e helyen pár sort szentelünk.

A gabonarozsda sok sejtéből álló fonálalaku s elágazó teplel (testtel) bíró gomba, melynek az év folyamán váltakozó ivadéka nemesek alakjukra és szaporodási szerveikre nézve különböznek egymástól, hanem még abban is, hogy majd a sóskafeának (Berberis, Sauerdorn) nevezett eszrejein, majd gabonánövényeinken előkődnek, s ez utóbbiaktól annyi nedvet elvonnak, hogy gabonánk vagy gemmi, vagy csak silány s kemény alakban görbült magvakat természet.

Már a mult században tapasztalták a gazgák, hogy különösen azon földek lettek általa megtámadva, melyek közelében sóskafeák voltak, s számos keserű tapasztalaton okulva már 1788-ban és később (1815) hatósági rendelettel lett tiltva sóskafeákat szántóföldek közelében természetni.

Még Oken is 1841-ben csak mint tényt említi fel, hogy a gabonarozsda rendszeren sóskafeával kerített szántóföldeken szokott fellépni, minek okát abban gon-

dolja lenni, hogy az ilyen bekerített szántóföldek nem eléggé szellősek; azonban a sóskafeán és gabonán élő roszdát határozottan különböző fájnak állítja.

A sóskafeán és gabonán élő roszdagomba közötti oki és okozati összefüggést csak De Borynek sikerült 1854-ben kimutatni, számos fűrésztő kísérlet után.

A roszdagomba fejlődésének és életmódjának tárgyalásában kövessük azon sorrendet, melyet az a természetben is követ, kezdve a sóskafeán fellépő ivadékkal.

A sóskafe leveleinek lemezén, de néha a nyelén is tavasszal, nemsokára meglombosodásuk után káros lencse nagyságu söt szélesebb duzzadásokat okoz a gomba, melyek felülről pirosló foltek, alulról pedig sárgás vastagodások gyanánt tűnnek föl. E duzzadások 3-4-szer oly vastagok, mint a levél ép részei, s e miatt a levél alsó felületén feltűnően kiemelkednek.

E duzzadásokat a roszdagomba idézi elő, melyet azonban csak akkor láthatunk, ha a levélből a duzzadásokon keresztül vékony metszetet készítünk s azt górcsővel vizsgáljuk. Ekkor számos elágazó, szintelen és sárga olajseppekkel telt gombafonalat veszünk észre, melyek a levélben keresztül-kasul futnak, annak minden egyes sejtjét körülhálózják s ezáltal attól annyi tápanyagot elvonnak, hogy az kénytelen az előbb említett káros duzzadásokat fejleszteni.

Ezen fonáltelep, melyet azelőtt Accidium Berberidis név alatt mint sajátlagos gombafajt irtak le, mind a felső, mind az alsó levélfelületen termést hoz létre.

A felső spermogonoknak nevezett termékek közvetlenül a levél bőre alatt képződnek gömb vagy tojásalakban. Állanak pedig kívülről a központ felé haladó szorosan egymás mellé elhelyezett fonalakból, melyek befelé néző szabad végükön számos apró sejtet a spermátiumokat hoznak létre lefűződés által. A spermogon feltűrvén a sóskafe levelének bőrét, palack alakot vesz föl s az így keletkezett nyíláson esetalakban számos fonalat növeszt, melyek között a spermátiumok a szabadba jutnak.

Hogy a spermátiumok ivatermények, könnyen belátható, de hogy mi a működésük és céljuk, eddig még nincs biztosan megállapítva; valószínű azonban, hogy más növények termékenyítő részeinek, a virágpornak felelnek meg, annál is inkább, miután a levél alsó felületén fejlődő termés csak ezek megérése után, tehát valószínűleg ezek által való megtermékenyítés után kezd fejlődni.

A levél alsó felületén lévő sárgás duzzadást az ott szintén nagyobb számban s Accidiumnak nevezett termékek okozzák.

A termés fejlődése a gombafonalaknak egy helyre való csoportosulásával kezdődik, melyek között egy gömbalaku s sűrűn egymás mellett elhelyezett sejtekből álló test különül el. E sejtek szintén csak a gombafonalak végén keletkezettek lefűződés által, mely keletkezésüket elárulja azon körülmény, hogy határozottan kivethető sorokba vannak rendezve, s hogy e sorok mindegyike bizonyos a termés alján fekvő fonalakban találunk folytatást. Sokszögű alakjuk onnan ered, hogy szorosan egymáshoz vannak szorítva; ha kiszabadulnak, gömbalakúvá válnak.

A termést alkotó sejtek legkülsőbbjei egymással összetapadva, a termés falát képezik, míg a közbenesők a szaporodásra szolgáló spórákat (eszmagvakat) alkotják. Midőn a termésben ezen részeket egymástól megkülönböztetni lehet, akkor már annyira megnőtt, hogy a sóskafe levelének bőrét is felrepedeztet, s abból kidudorodik. Nemsokára, teljes megérésekor mely május hóban bekövetkezik, a saját fala is fölreped, s ilyenkor e termés spórákkal telt eszéhez hasonló; ezután az érett spórák kihullnak s vagy a földre esnek, vagy a szél által megfelelő helyeikre vitetnek.

A spórák tömegben, szabad szemmel nézve, finom narancsvörös színű pornak, góreső alatt pedig szemcsés plasmával és narancsvörös olajseppekkel telt gömböskéknek tűnnek fel.

Ezen spórák tőspóráknak nevezetnek, megkülönböztetésül a későbbiekől, miután, mint érintetem, valószínűleg megtermékenyítési folyamat eredményei.

Ezek létrehozása után a sóskafe levelében lévő gombafonalak annyira kimerülnek, hogy elpusztulnak.

Eddig tart a gabonarozsda élete a sóskafe levelein, s mint láttuk, reánk nézve minden kár nélkül; — az igaz, eddig minden kár nélkül, de annál veszélyesebb lesz ezután, mintha csak helyre ütni akarná mulasztását. A sóskafeáról elszórt tőspórák közül csak azok jutnak további kifejlődéshez, melyek bizonyos fűnemű növényekre, többek közt gabonánövényeink leveleire vagy szárára jutnak.

Itt elegendő nedvesség hozzájárulása mellett, kevés óra múlva duzzadni kezd plasmájuk, mely a spóra külső falát felrepedztvén, tömlő alakban esirázni kezd.

Zombor, 1880. ápril 15.

Tisztelt szerkesztő úr!

A gyökérke alaku tömlő a levél légszajadékaik át annak belső laza szövetebe turakodván, ott a levéltől esent nedvekből bőven ellátva tápanyaggal, gyorsan növekedni kezd, s fonálszerű telepet képez, melylyel a levél belső sejtjeit mintegy körülhálózza. E fonálszerű rendszer csak a levél erei közti térben terjed, miután a levélerek erőteljesebb szöveteit áttörni nem képes, s azért, midőn a levél, a sok nedveszettség miatt a megtámadott helyeken sárgulni kezd, ezek a levélerek közt elnyúló hosszú foltok alakjában mutatkoznak.

A levél megtámadtatásának hatodik vagy tizedik napján a sárgás foltok rozsdabarnává válnak, jeléül annak, hogy a gabonarozsda teljesen megérett, s már rozsdabarna spórákat is fejlesztett a fonálszerű kiálló végein, melyek a levél bört fölrépesztvén, s nyeleikről leszakadván, a szél által tova vitének.

E gomba fejlődésének ezen szakában már régen mint gabonarozsda (*Uredo linearis*, *Getreiderost*) ismeretes. Spórái szabad szemmel rozsdabarna, megérintéskor kéhez tapadó pornak, nagyító üveg alatt pedig ripacos külsejű, barna színű s tojás alakú testeknek látszanak, melyek nagysága $\frac{1}{2}$ millimeter, úgy hogy 1 négyszög centiméter térre körülbelül $\frac{1}{2}$ millió ilyen spóra fér el.

E spórák azok, melyek a gabonarozsda elterjedését nagy számuknál, s mint később látni fogjuk, többszörösen ismételt fejlődésükkel fogva különösen mozdiújak elő. Ha az idő elég száraz, kicsinységük miatt a legesekeleylebb légmozgások által átvitének a szomszédos gabonánövényekre, s ha ott ismét elegendő nedvesseghoz jutnak, azonnal csirázának és az előbbihez hasonló rozsdát hoznak létre. Innét van az, a mit gazdánk már tapasztalásból is bizonyosan tudnak, hogy a rozsdabetegség elszaporodására különösen olyan időjárás kedvező, midőn száraz és esős napok váltakoznak.

A gabonarozsda ezen második ivadéka is 6—10 nap alatt teljesen kifejlődik és rozsdaspórákat is termesz, melyek ha más gabonaszálra jutnak, azt is megfertőztetik. Így történik ezen ivadékok fejlődése egész nyáron át, s miután mindegyikük ezekre menő spórákat fejleszt rövid idő alatt, ha az említett száraz és esős napok váltakoznak, egész vidékek termése elrozsdásodhatik.

Bizonyos idő múlva a rozsdá nemcsak olyan spórákat fejleszt, melyek azonnal csirázának, de ezek között olyanokat is, sőt a nyár vége felé csakis olyanokat, melyek a pázsitfűvek szárait áttelelni képesek, s melyek áttelelő vagy telentespórának nevezetnek. Ezek szintén a kiálló gomba fonalak végein hozatnak létre, de az előbbiekhez az által különböznek, hogy két üregűek, hosszabbak, barnább színűek, állandóan nyéltek, s az átteleléshez szükséges erősebb, vastagabb fallal bírnak.

E spórákat azelőtt egy az előbbiekkel eltérő gombafaj spóráinak tartották, melyek *Puccinia graminis* név alatt irattak le. Ezek áttelelő tavaszszal mindkét sejtjükből rövid tömlő alakú gombafonalat hajtanak, mely végén három vagy négy sejtre oszlik, s ezek mindegyikéből felső részén áralku nyulvány fejlődik, mely végén apró hólyag alakú színtelen s a tovább szaporodásra szolgáló testeekéket, az úgynevezett spórídiumokat fejleszt. A spórídiumok csak akkor fejlődhetnek tovább, ha a sóskafa vagy talán más ehhez hasonló eszje fiatal leveleire juthatnak, ennél fogva azon legnagyobb részük, melyeknek nem volt szerecséjük ily levélre juthatni, mind elpusztul. Itt azonnal gyökérke alaku tömlőt hajt, mely a fiatal levél borsejtjeinek falát is áttörni képes, s behatol a levél belső szöveteibe, hol gyors növekedés által azon fonálszerű telepet képezi, melyből ismertetésem elején kiindultam, s mely termései által a vázolt fejlődési cyclust újra megindítja.

A vázoltakból látható, hogy a gabonarozsda nemcsak különböző alakban és különböző természettel fordul elő, de egyszersmind az is, hogy az bizonyos vándorlásoknak van alávetve, s csak akkor tarthatja fen magát egymást követő éveken át, ha a neki megfelelő szállást adó növényekre akad. Elterjedésének megakadályozására tehát egyedüli mód lehet, ha elveszszük tőle az alkalmat ilyen növényekhez juthatni; mely eltávolítást természetesen nem gabonánövényekkel kezdjük, hanem a könnyen nélkülözhető sóskaának nevezett eszjével, lévén ugyanis számos más ilyen, sövényekre alkalmazható eszjenk.

Tapasztalásból tudjuk azonban, hogy még az olyan földterme is elrozsdásodhatik, melynek közelében nincs sóska; ez vagy onnan származik, hogy a könnyű rozsdaspórák távolabbi vidékről hozattak a szél által, vagy mi szintén valószínű, lehetnek nálunk más fák vagy eszjék is, melyek az áttelelt spórák csiráztatására éppen oly kedvezők, mint a sóska. Ezek jegyzékének megállapítása nemcsak a gazdaságra, de a tudományra nézve is felelte érdekes volna, s mindketőnek nagy szolgálatot tenné az, ki a megtámadott földek vidékének fát és eszjét e célból átvizsgálná, vagy szakértő által átvizsgáltatná, hogy így a sóska-fán kívül még a többi e gomba terjedését elősegítő eszjé is számúzzuk szántóföldjeink közeléből.

Vége tudjuk tapasztalásból azt is, hogy füveink és gabonánövényeink sokszor már akkor is megrozsdásodnak, midőn a sóskafa vagy más eszjék még meg sem lombosodtak; ilyen rozsdásodás tehát nem indulhat ki az áttelelt telentespórából, hanem okát abban kell keresnünk, hogy némely rozsdaspóra oly kedvező körülmények közé jutott, hogy a tél pusztító dühétől megmenekült, s ha ez neki sikerült, ez is elrozsdásíthatja terméscünkét; mind azáltal ez csak kivételes eset lehet s a sóskafa és némely más eszjének eltávolítását szántóföldjeinktől nemcsak a századokon át szerzett keserű tapasztalás, de a tudomány is követeli.

Petráskó Jenő.

Szigoru bírálathoz volt becses lapjában kitéve azon gyermekbál, melyet febr. 22-én növendékeim számára rendeztem; de nem oly szigoru tárgyilagossággal, hogy nekem gyenge nőnek — aki nem philosophiai tanulmányokon s irodalmi munkásságban, hanem nagyobb részt az élet gyakorlati iskolájában gyűjtöttem a nevelés terén szerény ismereteimet, s kinek azért kétszeresen fájhatnak azon itések, amelyeket „előkelő” bár, de mégis csak férfi kezektől esnek reám s amelyeknek súlyt ad a hivatottság tekintélye — hogy tehát nekem könnyű dolog volna még mérsékeltebb tárgyilagossággal megadni azon választ, amelyet tisztelt szerkesztő úr mart. 28-ki számban tett megjegyzésével tölem mintegy elvárni sziveskedett. S annál nehezebb, mert teljes öntudattal vagyok azon felelősségnek, melyet működésem nyilvánossága által a közönség irányában magamra vettem és amely nőiségemnek semmiféle előjogot vagy szabadalmat nem nyújt.

Azért is nem kísérem meg tudományos és szak-szerű fejtegetésekkel védekezni bírálóm ellen, különösen nem P. J. úr ellen, kinek — ha jól sejtem álgyek mögötti személyét — mély tudománya és felvilágosodottsága iránt tisztelettel viseltetem, kinek ellenében a pusztá feleselés vádjával annál kevésbé kívánom magamat terhelni, mert a dolog lényegében egy percig sem habozhatom elveinek elméleti helyességét elismerni. De én azt hiszem, hogy csak téves információknak tulajdoníthatom P. J. úrnak — szerintem túlszigoru — ítéletét, s azért engedje meg t. szerkesztő úr, hogy a tényállásról, s annak körülményeiről némi felvilágosítást adjak ama bíróság előtt, a mely elő idézettem.

Intézetem nem csak egy „magán-leánynevelő-intézet,” hanem egy hatóságilag engedélyezett elemi magán-leányiskola; az általam rendezett gyermekbál, nem az intézett szervezetéből kifolyó oly cselekedet, ami kiválólag „nevelési eszköz”-ül kívánna általam tekinteni. Céloom egyszerűen az ily multságok által a nevelőmbé járó leánykáknak egy kisártatlan társas összejövetelre s mulatságra alkalmat nyújtani, amint ez pl. a majálisokkal országszerte történni szokott. Nyil-tan és őszintén hozzá tehetném ugyan, hogy én az efféle társas összejöveleteket, gyakorlati tapasztalatokon alapult nézetem szerint, a gyermekeknek hasznosnak is tartom; mert az illem, a magatartás, az önzetlen szives-ség és élető kedélyesség jobb és gyarobb példányainak egymásmellé állítása s szabad érintkezése, csak kirívóbbá teszi a követendő vagy kerülendő példákat, mint sok gyakorlati tanítás; és hozzá tehetném, hogy a magam részéről ügyelni szoktam a szükséges korlátozásokra és vezetésre; de nem állnak oly segédeszközök rendelkezésemre, hogy ezen hasznosságot önálló céllal tudnám rendszeresen kitűzni.

Ártatlannak tartom alakilag is ezen multságokat, mert a gyermek még álaros jelmezben is csak gyermek, a kiben nem az alakoskodás és titokzatos regényesség eszjait, hanem egy kisártatlan talányt látok, melynek megfajtése nekik pár percnyi örömet nyújt, de sőt az ügyesség, leleményesség s összehasonlító ítélet s jellemző alakítás mulattató példaadásaira serkenti.

Továbbá hasznosnak, sőt szükségesnek vélem növendékeimet részletetni az ily gyermek multságokban; kell a léleknek pihenés, kell a gyermekkedélynek ruganyosság, kell neki néha, szülői és nevelői felügyelet mellett alkalom a világitás alkalmazkodás alapjának letételéhez; mert én őket az élethez, nem pedig eszményileg akarom nevelni. De hogy talán az én gyermekbálaimon a „hivalkodás”, „kacérkodás” és „udvarlás” méltelyének a „magva” elvettének, vagy valaha elvettének volna, nem gondolnám. Ennek bizonyításául hivatkozhatom mind azon élő tanukra, kik eddigi nevelésem módszerében részesítve voltak, de nem váltak szüleiknek erkölctelen leányaivá.

Ártatlannak még azért is merem jelezni az én gyermekbálomat, mivel iparkodtam lehetőleg oda hatni, hogy a szülők jelentékeny költségeskedés ne ereszkedjenek; a tanulástól pedig huzamosabb ideig úgy megelőzőleg, mint utólag való elvonásra, s a gyenge elmék tulságos elszórazoztatására nézve, sem magam eddig valami feltűnő hatást nem tapasztaltam, sem a szülők panaszával arra nem lettem figyelmeztetve.

Megjegyzem még hogy az efféle gyermekbálók nem az én találmányom, hanem minden leány intézetben elő szoktak fordulni, mint például több általam igen nagyra becsült katolikus zárdái leányintézetben, névszerint: a budapesti, temesvári, lippai és Bajorországban a nymphenburgi angolnénak zárdájában és hazánk államképezdeiben is. Én magam azt nemcsak 11 évi nyilvános működésem alatt több ízben, de már a szülők házában is gyakoroltam növendékeimmel; pedig nyílt homlokmal merek szembezállni, — mint fent is említém, — azon ítélettel amely a magán nevelésem alól kikerült számos leánykák erkölcsi jellemzéseül bárki által is felhozható.

Hogy a dolog oly nagyon „nyilvános” lett, azt őszintén sajnálom, — de nem kívántam és tényezője nem voltam; az mint hogy a „Bácska” febr. 14-iki számban megjelent előleges hirdetés és meghívó az én tudtom és megbízásom nélkül lett ott beiktatva; s aztán ha a febr. 28-iki számban ezen kis multságunk leírása kissé hangzatos a kifejezésekre, sőt egyáltalában hogy még egyszer a nyilvánosságra való hozatalra méltattott, azt ismét nem én kívántam, sőt sajnálom.

Legnagyobb bűnöm az talán, hogy ezt a multságot a katolikusok nagyobbjájában rendeztem. Nagyon tiszteltem azon felháborodás indokait a melylyel P. J. úr tapintatlanságot rosszálja; de higgye el nekem, hogy a legtávolabb voltam azon szándéktól hogy cselekedetemmel a protestans egyháztag cselekedeti szabadságát kívántam volna érvényre juttatni. Megenge-

dem hogy már intézetem s iskolai helyiségem felekezeti közönségénél s nyilvánosságánál fogva is, ez csakugyan nem jól ütött ki; de engedje felvilágosítanom, hogy egy kegyeletes családi körülmény hozta magával ama általam nem szokott, és a jövőben sem alkalmazandó nagyobbjái gyermekmultság rendezését. Igen szivesen veszem P. J. úr intését; de kérem vegye még azt is tekintetbe, hogy az én gyermekbálom sem nyilvános nem volt s annak általam nem hirdettetett, sem pedig senki azok közül akik P. J. úr nehézményeit osztva ebben megbotránkoztak volna, nehezteletés vagy előleges figyelmeztetését velem nem közölte. Hogy tehát komoly rosszsalokkal nem találkozva, aggodalom nélkül engedtem át magamat azon véleménynek, hogy kis vállalatom mások által is ártatlan házi multságoknak fog tekintetni, a milyen a legbuzgóbb katolikus családoknál is mai időben már mindenfelé, a nagyobbjában is előfordul.

Végül engedjék meg kijelentem, hogy ezen gyermekbálhoz egy növendékeimet sem kényszerítettem, és hogy azon eset sem fordult elő, mintha valamely gyermek, szülője akarata ellenére az én tudtommal abban részletett volna; szabad legyen tehát magamat ama „kényszerítés” vádjá alól felmentetnek tekinteni.

Fogadják az illetők ezen felvilágosításaimat, illettőleg nyilatkozataimat, szives jó akaratral. Szerkesztő úr pedig fogadja a közlésért köszönetemet s tiszteltem kifejezését, melylyel vagyok alázatos szolgálja

Mokry Amália

LEVELEZÉS.

Ujvidék, 1880. ápril 14-én.

Mélyen tisztelt szerkesztő úr!

Az ujvidéki m. gymnasium Vörösmarty körének javára tervezett műkedvelői előadás ápril 10-én tartott meg, fényes eredménnyel. Tulajdonképen az előadásnak husvét másnapján kellett volna magatartatni; de közbejött akadályok miatt elhalasztatott. A színház nagyterme zsúfolásig megtelt válogatott közönséggel, kik feszült várakozással tekintettek az előadás elé. Ott láttuk a város legelsőit az összes tisztikart, s számtalan úrhölgyet, kik feltűntek izléses öltözeteikkel. Ott volt Lohmayer Istvánné úrhölgy, a törvénytörvényes elnök szeretetreméltó neje, Frankl Istvánné, a szép magyar hölgy, továbbá Tatity, Keményffy, Hadzsics, Popovics stb. úrnők. Az előadás sikeréről szólva, hielzég nélkül elmondhatjuk, Ujvidék magyarsága büszke lehet ily műkedvelőkre. Legelőször „Közügyek” című vigjáték került színre, melyben különösen ki kell emelnünk: Kovacsics-Bölesföly Rózsa úrhölgy művészi játékát és elegans megjelenését és Saly Margit k. a. gyönyörű énekét, ki egészen elragadta a közönséget. Achinger urat, ki kitűnően ábrázolta a járdapadosok typusát. Másodiknak következett egy német darab: „Wenn Frauen weinen,” a melyben különösen Rehmann Melania k. a. tűnt ki, mint szép színpadai alak. Utó-jára a „Misé” című angol vigjáték következett, Hadzsics Kamill úrral a főszerepben, ki oly otthoniassággal, oly találon játszott, hogy a bpesti nemzeti színház elsőrendű tagját véltük magunk előtt látni. Nem csak a szellemi, hanem az anyagi siker is fényes volt. Az egész jövedelem 370 frt. Az est sikerét az „Erzsébet” szállodában vig tánc fejezte be. A szereplő hölgyeket kileptikkor valódi virágzapor fogadta. Azon hő óhajjal zárjuk be sorainkat, vajha nem sokára ismét hallhatnánk e jeles műkedvelőket, — s részesülhetnénk oly műélvezetben, mint imént.

Ibolya.

Hódságh, 1880. ápril 16-án.

A balál mindig szomorú, fájdalmas érzelmeket ébreszt, a fennmaradt rokonok, barátok, ismerősök, közellők keblében. De ez a fájdalom fokozódik akkor, ha látjuk, hogy egy oly egyén ragadtatott ki, kirelhetlenül, körünkől, a kinek vesztesége pótolhatatlannak mondható.

Ily veszteség sujtá községünket folyó hó 10-én. Községünk veterán kántortanítóját — Leschediczky Jánost — e napon kísértük örök nyugalomra. Egy becsülettel eltöltött élet alkonyán ragadta ki a balál körünkől, élte 66-ik évében Harmincnyolc évig működött, mint tanító. Harmincnyolc év, még boldogságban eltöltve is, hosszú és szép idő, hát még tanteremben, az emberi korlátolt értelem fejlesztésének örökké nehéz és akadályokkal terhelt verejtékes munkájában, valóban nagyon is hosszú.

Az elhunyt — e hosszú időn át — ritka erélylyel és kitartással teljesíté hivatását.

Amaz nagy halomhoz, melyen nemzeti műveltségünk, telvirágzásunkat fel kell építenünk, egy porszemet vinni is dicsőség; az elhunytnál pedig, ezen porszemet összehordásában, kevesen teljesítettek nehezebb, fáradságosabb munkát.

Számtalan tanítványainak szeretete, polgár- és kartársainak közbecsülése volt egyedüli jutalma, és ez minden jutalomnál mindenesetre igazabb, nemesebb, föl-emelőbb. Ő teljesíté hivatását mint polgár, mint tanító, mint családapa és felemelt fölmondhatná a költővel: „Jártam rendeltetésem pályafutásain, a jobb s nemesebb lelkeknek utjain!”

Özvegyet és számos gyermeket hagyott hátra és ezeknek mély fájdalmát enyhíteni fogja, őszinte részvétünk.

Fájó szívvel álltuk körül a sirt, melyben érdemgazdag porai nyugszanak, emléke, ereklyeként fog élni szívünkben és fájó szívvel kívánjuk, hogy a béke anygala lebegjen hamvai felett!

Don Carlos.

Szinészet.

Kedden „Egy magyar huszár Bécsben“ népes ház előtt adatott.

Ezen darab, föltéve, hogy a lehető legjobban adták is elő, nálunk a priori nem számíthat lelkes fogadtatásra; holott a fővárosban, németajku magyaroknak, midőn legalább kétszáz káplár s mindegyik mellett két-felül egy-egy konyhai nympa van a karzaton, nagy tetszésben részesülhet. Megboldogult német színészeink is adták — s amyiban, hogy már maga a német előadás segített a darab comicus pontjait kidomborítani, különb sikerrel.

Ezen este követelő erővel támadt fel újra azon meggyőződésünk, hogy jövőre — de lehetőleg ezennel is — *alakuljon egy színi bíráló bizottság s az határozza meg, illetőleg hagyja helyben az előadandó darabokat.* Mert nyíltan kijelentjük ama biztosra vett nézetünket, hogy ily főredaraboknak a bérlők általi obligát végig türetésével csak magának, közvetve a mindenáron megmenendő nemzeti színiügynek árt a társaság.

Szerdán este — a tegnapi előadás által elriasztva — jóval kisebb volt a közönség. A színlapon „Végül“ címen jelzett vigjátékot „Titkár és szakács“ bevezetőleg adták, igen sovány sikerrel.

Középszerű vigjátékokat csak az ment meg az ellaposodástól, ha: 1. A szerepek csattanósan betanulvák s így a váratlan közbevágás vagy gyorsráfelelés által a kiaknázható vig helyek háladatosan kamatoztatnak; 2. ha a helyzetcomicum ügyes mimicálva élvezetessé tétetik. Itt egyik sem történt meg; mert a csattanós közbevágásokat az általános szerepmentés, a helyzet-comicumot pedig különösen Zilahynak mértékellen túlzása s esetlen arcintorgatásai nem nevetéssé, hanem eszméletlensé tettek. Legjobban játszott s szerepét is tudta Polgár Károly s Zoltán. Polgár S. még a szívet is ököllel mutatja. A többiek kevesebbet ártottak.

A román tánc épen csak annyit ért, mint a címe; oláh publicumnak oláh referens többet szólhatna róla.

„A nyolcadik pont“ jó darabka s jól is játszották — mint mindent, amiben a négy legjobb tag: Nagyné, Temesváry, Tolnayné és Dálnoki lép a deszkára. Ilyeneket jól teszik, ha helylyel-közzel megeresztenek; de nagyobb szabású és tömöttebb comicumu darabhoz csak ugy nyúlhatnak, ha előbb talpraesett ex professo comicust keresnek, mert ilyenekkel nem rendelkeznek.

Csütörtökön „A cornevillei harangok“ zsufozásig megtöltötték a termet. — Az előadás összességében, szabatosan perdült le. Mindenki helyt állt derékul s a publicum belefáradt a tapsolásba. A sikerről csak egy vélemény uralkodik: az általános dicséret és tetszés. A dicsőség oroszlámrésze — alig kell mondanunk — az édes-bajos hangú és mozgású Hegyi Antalkát illeti. Nem Blaháné ugyan, mert alsóbb hangjai nem mindig eszengenek tisztán; de alig pár havi szereplés után így is a legszebb jövőre jogosíthatják sikereit. Az „Abbizén“ gróf kisasszony“ kuplett után csak a megújítás tudta a recsegő tapsokat lecsillapítani. Bogyó „Amig utaztam“ románca szinte zajos tetszést aratott. Mezei hangja már a 2-ik felvonásban elhalványult; jól énekelte, de fátyolozottan, ködösen. Tolnayné, akármit adnak kezébe, legjobb tehetsége szerint megfelel neki; persze, a siker, arravalóságától függőleg, változik. A koránek egybevágólag folytak le; hát ha még ugy volna karmesterük, mint ahogy rendes sugójuk nincs? . . . A zenekíséret becsületére vált bandának. A jelmezek egytől-egyig szép csinosak voltak.

Szombaton ismételték a csütörtöki előadást, mely még jobban sikerült ugyan, mint először, de a termet — előre lehetett látni — csak szórványosan töltötte meg a közönség.

Vasárnap egész tele ház előtt „A piros bugyellárás“ volt szőnyegen. Bogyó (Csillag örmester), Tolnayné (Zsófi) és Polgár K. (Peták káplár), igen jól megállták helyüket. Dálnoki nem beszélt egész értelmesen; pedig aki meg akar hallgattatni, legelsőbb is kell, hogy értesse meg magát.

Az est összességében lefolyása általános elismerésben részesült; csak a helyfoglalás rendetlen rendje zavarta az általános jókedvet. Taps meg éljenzés a szereplőknek általában kijutott; a java népdalokat megújrazták. Ez alkalomból barátilag ajánljuk — különösen az énekeseknek — hogy ne hadanásszanak mindig; mert a szükségtelen kézfartatás semmivel se kisebb hiba, mint a mozdulatlanság.

Pattantyú.

Egy született semitapárti polgártárs a „Kornevillei harangok“ kongását minden áron hallani akarván, csütörtök este 8 óra tájban oda pörög a színházi pénztárhoz:

— Kérek egy deák jegyet . . . a fiamnak.
— Hol a kedves fia?
— Ott vár az ajtóban, menne már befelé.
— És önnek milyen jeggyel szolgálhatok?
— Én majd a másodszori előadásra jövök el; akkor talán nem lesz olyan tolakodás.

Megkapja a rokon a jegyet, de fia azalatt már elég szerencsés volt egy tisztelethelyre besurranni. — Hogy kárba ne vesszen a drága билет, *be ment vele a papa* s rögtön tolakodni kezdett hátul, mert nem látott a sűrűn álló tömegben át semmit. Sehogy se juthatván látni valéhoz, az első felvonás végén megkeresi az igazgatót s amúgy foghegyről examinálja, hogy mért nem kap ő helyet? ki foglalta el a székét? stb.

— Milyen jegyet tetszett váltani?
— Mit? első jegyet! ami kóstál 1 frt 40 krt. (NB. az első hely 1 frt.)

— Hisz nincs is olyan drága jegyünk!

— Igen — vágja ki magát a kolbásztadó — de ketten fizettünk annyit a Mörice fiammal.

— Hetven krajcáros hely meg nem is létezik.
— (Zavartan.) Maguknak, mikor már a pénzt bekaszálták, semmire létezik. Majd fogom az ójságba tenni! (Szervusz lovag munkatárs! Szerk.)

Lisztlopó.

Különféle.

Az ő kir. Főlsége által 1878. okt. 25-én a boszniai mozgósítottak, illetőleg azok családja számára engedélyezett sorsjátéknak a közös hadseregbeli mozgósított tartalékosokra eső 143584 frt 32 kr., valamint az illetékes honvédekre eső 10172 frt 43 kr része — az érdemeseknek vagy családjainak a belügyi-illetőleg a honvédelmi ministerium által kiosztandó levén, a kapitányságtól az elesettek, megsebesültek és még Boszniában szolgáló vagy már hazatért katonák névjegyzéke bekérletett.

„A kisbirtokosok orsz. földhitelintézete“ üzleti működését apr. hó 20-án megkezdi és jelzálogi fedezet mellett földbirtokra záloglevelekben ad kölcsönt, mely 33 1/2 év alatt — az összes illetmények beszámításával — 7 1/2-os évi részletekben lesz törlesztendő, továbbá jelzálogi fedezet mellett földbirtokra hosszabb vagy rövidebb idejű visszafizetésre készpénzben ad kölcsönöket, jelzálogi fedezet mellett földbirtokra folyó számlái hitelt engedélyez, három havi lejáratú s legalább három aláírással ellátott váltókat leszámitol, folyó számlára készpénzbetéteket elfogad. G. K.

Palánkán megalakult a megyei gazd. egyesület főok-egylete, mi a palánkaiak kitünő ügybuzgósága mellett tanuskodik. Elnök lett Harlikovits Károly ur, a közérdekűk fáradhatatlan harcosa, jegyző és pénztárnok ifj. Paulovits Márton ur. Az egylet már megkezdte munkálkodását; most a központ által gazdasági viszonyaink tüzetes felvételére szétküldött statisztikai tabellák betöltésével foglalkoznak. Részünkről örömmel constataljuk e haladást; szolgáljon példán a megye többi községeknek. G. K.

Beküldetett. Hétfőn f. é. ápril hó 12-én a kereskedelmi és iparbank helyiségében egy alakulandó kereskedelmi testület (Handels-Gremium) ügyében előleges értekezlet tartatott, melyben a helybeli cégek tulajdonosok részben képviselve voltak, az előmunkálatok megtétele végett egy szűkebb körű bizottság lett választva, melynek feladata a jövőre egybehívandó értekezleten alapszabályjavaslatot előterjeszteni. Örömmel üdvözljük ezen életrevaló eszmét.

Beküldetett. A Zombor-esonolyai ut, oly számlamramelő állapotban van, hogy a közlekedés rajta, kis esőzés után is, lehetetlen; ajánljuk ezen bajorvoslását az illető közegeknek figyelmébe.

Beküldetett. Több oldalról érkezett panaszoknak engedve, felemlítjük ezennel, hogy a helybeli postahivatal levélgyjűtő szekrényéből a levelek nem szedtetnek ki rendesen és gyakran oly túltömött, hogy könnyen lehet azokat kihuzni. Kérni fogjuk a postafőnököt, intézkedjék ezen érdeken sürgősen. Nem mulaszthatjuk el egyúttal felemlíteni, hogy nagyon kívánatos volna az indóháznál egy levélgyjűtő szekrény kifüggesztése, hogy a levelező közönségnek alkalom nyujtassék hét óráig leveleit expedíálhatni. D. S.

Hanzmann Ignácznak „Elefánt“ vendéglőjében a szép kerti helyiség ünnepélyes megnyitása május 3-án, szerb testvéreink husvétmásnapján lesz, Sándor zenéje mellett. A tekepálya már meg van suttyomban nyitva s a magyarait mellett nagyon jó gurítás esik rajta.

Waiser Ferenc első hazai tüzoltó-gépgyárosnak ügynöke, Moskovits Manó, városunkban időzvé, a helybeli tüzoltó egylet parancsnokával, városunk főkapitányával, behatóan értekezett arról, hogyan lehetne a tüzoltói közhasznú intézményt, a szükséges eszközök beszerzésének megkönnyítésével s az ebbeli szakképzettség terjesztésével meggyeszerre fölvirágoztatni. A közérdekű megállapodásoknak jövőre cikket szentelünk.

A helybeli állami fűgymnasiumban alakítandó segélyegylet alapszabályai elkészültek és megerősítés végett a magas kormányhoz fölterjesztettek.

A helyben állomásozó honvéd zászlóalj május 20-ika táján tavaszi nagy gyakorlatra a lugosi sátor-táborba fog rándulni.

A vasúti parkvendéglőben vasárnap délutánonkint Herczenberger Sándor zenebandája mulattatja a sétáló s különösen a muzsikáltató közönséget.

Vasárnap a nyolc órai deák misén, dalárdánk a Zangl-féle vegyes karu misét áhitatra gyűjtő tőkéllyel énekelte.

A f. évi aug. 18-tól 22-ig tartandó országos kolozsvári dalárünnepélyre dalárdánk is erősen készülődik.

A megye hazán az építkezés sebessen kezdetét vette. Az egész udvar csupa nyüzsgés, meszesgödör meg állvány.

A pekinasoknak a kapitányság eltiltotta a dudálást; mit ha más nem is, de a zene műzsája hálás köszönettel fog tudomásul venni.

A szabadkai általános ipartársulat elhatározta, hogy kebelében hitelegyletet alapít s annak szervezésére rögtön egy tiz tagu bizottságot küldött ki. F. hó 13-án pedig kimondotta a választmány, hogy társulati zászlót szerez s annak fölszentelését majd fényesen megünnepeli.

Kernyájan péntek este Schröder Henrik vendégségbe hívta magához Herzog János volt községi gyámot. Ivás közben összetűztek, minek kemény verekezés lett a vége, úgy hogy annak következtében a vendég másnap reggel beadta a kulcsokat. A pogány vendéglátó azóta fenytő törvényszékünk vendége.

Az ő-bocss. tüzoltó parancsnok, Zavisits István, megkereste a miénket, hogy egy értelmes szakembernek gyakorlási célokra leendő odaküldését közvetítse és szorgalmazza. Üdvözljük a közérdekű mozgalmat.

Sz.-Tamason vásár alkalmával hamis ezüst forintosok keringettek. A jegyző éber figyelmének sikerült azokat fölsmerni s reájuk a közönséget figyelmessé tenni.

Pelagicsot, a hirhedt izgató archimandritát a napokban Újvidéken Bakman László kapitány elfogta, s rendőri fölügyelet alatt hazájába toloncoztatta.

Petrovics Péko, a martialis természetű montenegrói fölkelő vezér, Oroszországban a remélt Eldorádát föl nem levén, csökkent reményekkel, de szemlátomást megokosodva, hazájába vette utját városunkon keresztül. Előzőleg kiment Szivaera — eszméket hasogatni. Itt időzvében állandóan Manies Blaskó honvédménházbéli századossal mulatott s szidta az oroszokat, mint a jégesőt.

Az időjárás március hó 2-ik felében. A hőmérő középse legmagasabb állása + 3.5° C. Középső legalacsonyabb — 2.2° C. Leghidegebb nap volt március 19-ike — 0.5° C. ugyanakkor a leghidegebb éjjel — 9.0° C; legmelegebb nap pedig március 29-ike 15.0° C, és a legmelegebb éjjel március 31-ikén + 6.5° C. — A talajvíz középse hőmérséklete + 9.8° C. Március 19-én volt a leghidegebb (+ 9.3° C) és március 30-án a legmelegebb (+ 10.6° C). — Március hó második fele északnyugati széllel kezdődött, mely már 18-án este havazást hozott. Ettől kezdve a széliránya változott míg a hó utolsó napjaiban a keleti szél fújt.

Március 17. és 24-ik reggelén köd. Március 18. 21 és 22. pedig kevés hó. Eső elegendő esett márc. 29. 30 és 31-ikén.

A légsúlymérő közép magassága ez idő alatt tett 744.4 mm. Legmagasabban állott március 24-én d. u. 2 órakor (753 mm) legalacsonyabban pedig márc. 31. (741 mm) Dr. Jovanović-Batut után.

Új zeneművek. Táborzsky és Parsch nemz. zeneműkereskedésében Budapesten megjelent: „A szomszéd uram kakasa.“ Lukácsy Sándor legújabb népszínművének összes eredeti dalai. 1. Csalogat egy szép menyecske. 2. Nem hajtók. 3. De szeretnék angyal lenni. 4. Látja ezt az eperfát? 5. Olyan vad a természetem. 6. Nem bírok. 7. A szomszédom legény fia. 8. Van itt a faluban. 9. Kukuriku! 10. Tavasszal. 11. Addig, addig kukurikolt a kakas. 12. De sok bolond ember fél megházasodni. Enekhangra zongora kísérettel (vagy zongorára külön) szerző: Herczenberger István. Ara 1 frt 50 kr. Ezen népszínmű zenéje a budapesti népszínházban folytonos tetszésben részesül.

Terményüzleti jelentés.

A lefolyt üzletihét élénkségben mítem mutatható fel, a lanyha irányzat, ámbar a bécsi és budapesti tőzsdék a hét elején némi javulást jeleztek, változatosan. Tulajdonosok nagy készleteiket kedvező ajánlatok utján tudnák, de ez legtrikább esetben sikerül, miután a vételkedv hiányzik, csak malmok vásárolnak ezek is gyengén, mert további árengedéseket bizton várnak. Következő áratok jegyezhetünk.

Buza	frt 11.00—12.08	} Métermá- } zsánként.
Árpa	„ 6.70— 7.00	
Zab	„ 6.00— 6.40	
Tengeri	„ 6.50— 7.5	

Zombor, 1880. ápril hó 16. Deutsch S.

A héten kihuzott lotto számok.

Budapest ápril 17-én. 35. 51. 66. 58. 55.

Nagyváradra való átköltözésem alkalmából t. barátaimtól és ismerőseimtől ezennel búcsút vévén, ugyanazokat kérem, hogy továbbra is tartsanak meg jó emlékezetben.

Teljes tisztelettel

Rosenthal Hermann.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos s kiadó: Bittermann Nándor.

H I R D E T É S E K.

729. szám.

fig. 1880.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog megye közép járás II-od kerületi szolgabíróság részéről ezennel közzé tétetik, miszerint leköszönés folytán üresedésbe jött Bács-Bresztováci község orvosi állomás f. évi május hó 13-án délelőtt 10 órakor Bresztováci község házánál megtartandó választás utján fog betöltetni.

A pályázónak orvos tudori és szülész mesteri, vagy sebész és szülész mesteri képzettséggel és a német nyelvbeni jártassággal kell bírnia.

Ezen állomás következő javadalmazással van egybekötve:

a) beéglátogatási díj	25 kr.
b) foghuzási díj	25 kr.
c) érvágásért	20 kr.
d) halott szemle	20 kr.
A megválasztandó orvostudor évi készpénz fizetése	600 frt
A sebészé	400 frt.

Felhivatnak a pályázni óhajtok, miszerint az 1876. évi XIV. t. c. értelmében felszerelt folyamodványait f. évi május hó 12-ig ezen szolgabíróséghez benyujtsák. O-Szivacon 1880. évi ápril hó 12-én.

Latinovits Gyula,

szolgabíró.

IPPI TÖLTÉSŰ

mindennemű

az

európai összes gyógyforrásokból
közvetlenül megrendelt és feljes készletben
levő

TERMÉSZETES

ÁSVÁNYVIZEK

kaphatók:

FALCZIONÉ GUSZTÁV

3-2.

kereskedésében ZOMBORBAN.

Egy pohár

SÖR

kőbányai kettős márciusi

8 kr. o. é.

SZABADKA NÁNDOR

vendéglős.

Női- és gyermek-kalapok.

GOLDFAHN SÁNDOR

38-2.

norinbergi-, diszmű- és rövidárú-kereskedése

ZOMBORBAN a főutcában.

Ajánlja a jelen évadra dús választékú

női-ruhadísz-raktárát.

Mindennemű selyem-, bársony-, pamut- és cérna-szalagok; cérna- és selyem-osiphék; fekete- és színes-pamut-bársony, valamint mindennemű bélésszövetek.

Nagy raktár férfi- és női-fehérmeműekből, úgy

KIHÁZASÍTÁSI-KELENGYÉK.

UTAZÓ BÖRÖNDÖK urak és nők számára nagy választékban.

Dús választékban legfinomabb napernyők és legyezők.

China ezüst evő-eszközök

a cs. k. azab. BERNDORF-féle éregyárból.

Valódi AMERIKAI-VARRÓGÉPEK minden szerkezetben, 5 évi jótállás mellett.

Valódi tajtékpipákat, a legújabb metszetekkel, alkalmi ajándéknak. Azon kívül kapható nagyban és kicsiben minden e szakmába vágó cikk, a legolcsóbban és legjobb minőségben.

Aranyheretek és olajnyomat-hépek.

Prágai köznyitk gyári-raktára.

Bel- és külföldi gyermek-koskák és játékszerek.

4-2.

KLAPKA JÁNOS

SZIJGYÁRTÓ ÉS BÖRÖND-KÉSZÍTŐ

Zomborban, főutca, a takarékpénztár átellenében.

Készít mindennemű

LÓSZERSZÁMOKAT,

NYERBOMUNKÁKAT,

úgy minden előforduló

BÖR-DISZMUNKÁKAT,

Raktárt tart nagyválasztékú, saját gyártmányú férfi- és női utazótáskákból és minden e szakba vágó cikkekből.

Megrendelések minden nagyságban minta szerint elfogadtatnak és a legjutányosabb árak mellett készíttetnek.

Mindennemű sarkantyúcikkek, ostorok és ostornyelek. Javítások gyorsan eszközöltenek.

Gyors és kielégítő szolgálatért kezeskedem.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott község előjárói részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község házának újbóli felépítésére az árlejtés f. évi április 24-én d. e. 9 órakor Rác-Militics község házában fog megtartatni, melyre a vállalkozók tisztelettel meghívattak.

Az építkezési terv, előirányzat és az árlejtési feltételek Rác-Militics község jegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Rác-Militicsen 1880. április 12.

Radoychich Endre
jegyző.

2-2.

Straili András
bíró.

Haszonbérlet.

Kulpin község határában, — Ujvidéktől úgy szinte a palánkai gőzhajó állomástól mintegy két órányira, — fekvő 800 katastralis holdnyi kitűnő minőségű földbirtok, a szükséges gazdasági épületekkel felszerelve, folyó évi június hó 1-ső napjától kezdve egy vagy több évre haszonbérbe kiadó.

Vállalkozni óhajtok a közelebbi feltételek iránt részletes értesítést nyerhetek Dr. ALFÖLDY GEDEON kir. közjegyző irodájában Zomborban.

3-2.

364. sz. 1880

Parabuty községétől.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megyébe kebelezett Parabuty községben rendszeresített segédjegyzői állomás üresedésbe jött, melynek betöltése végett f. é. április hó 29-én délelőtti 9 órakor Parabuty község hivatalos helyiségében a választás megtartatik.

Ezen állomás évi 400 forint készpénzbeli járandósággal van összekötve.

Pályázni szándékozók tartoznak igazolni, hogy a község jegyzői vizsgát letették, hogy a jegyzői teendőkben elegendő jártassággal bírnak, és hogy a hivatalos magyar nyelven kívül, a helyben divó német nyelvet szó és írásban értik.

A pályázati folyamodványok f. é. április hó 25-ig Parabuty község Előjáróságánál nyújtandók be. — Parabuty, 1880. március hó 28-án.

Simits Ágoston
jegyző.

Mürzweiler Jakab
bíró. 3-2.

HIRDETME NY.

Folyó évi nov. 1-től

„TIGRIS”-hez

cimzett vendéglő további három évre bérbe adatik, — erre nézve az árverés f. évi

Május hó 17-én

a tulajdonos saját lakásán délelőtti 9 órakor meg fog tartatni.

A bérbevenni szándékozók értesítenek, hogy a bérleti feltételeket az árverés napjáig a háztulajdonos lakásán megtekinthetik.

3-2.